

non esse præcipiendum quid vel quemadmodum doceant, si doctores efficit Spiritus sanctus, potest dicere nec orandum esse nobis quod Dominus ait : *Scit Pater vester quid vobis necessarium sit, priusquam petatis ab eo (Matth. v)*. Sive autem apud populum vel apud quoslibet jamjamque dicturus, sive quod apud populum dicendum vel ab eis qui voluerint aut potuerint legendum, est dictaturus, oret ut Deus sermonem bonum det in os ejus. Si enim regina oravit Esther pro suæ gentis temporali salute locutura apud regem, ut in os ejus Deus congruum ser-

monem daret, quantomagis orare debet, ut tale munus accipiat, qui pro æterna hominum salute in doctrina et verbo laborat. Illi vero qui ea dicturi sunt quæ ab aliis acceperunt, et antequam accipiant, orent pro ipsis a quibus accipiunt, ut eis detur quod per eos accipere volunt; et cum acceperint, orent ut bene et ipsi proferant, et illi ad quos proferant sumant; et prospero exitu dictionis, eidem gratias agant, a quo id se accepisse non dubitant : ut qui gloriatur, in illo gloriatur in cujus manu sunt et nos, et sermones nostri.

BEATI RABANI MAURI

FULDENSIS ABBATIS ET MOGUNTINI ARCHIEPISCOPI

LIBER DE OBLATIONE PUERORUM

(ANNO 819.)

(Mabill., *Annal. Bened.*, Append. ad tom. II.)

INCIPIT OPUSCULUM RABANI MAURI CONTRA EOS QUI REPUGNANT INSTITUTIS B. P. BENEDICTI.

Si quis Scripturam sacram, quam per homines probos divinitus inspiratos superna sapientia humano generi contulerat, inspexerit, non aliud eam quam destructionem infidelitatis atque cupiditatis, et ædificationem fidei ac charitatis nobiscum agere reperiet : ut abrenuntiantes diabolo, et pompis atque operibus ejus, per fidem, spem et charitatem, uni Deo Patri, et Filio, et Spiritui sancto fideliter serviamus. Unde mirandi, imo miserandi sunt illi qui, hoc negligentes quod in infantia professi sunt, et quod in primordio vitæ suæ abdicaverunt, quasi eminentioris ac majoris dignitatis sit, ei præponunt. Sunt ergo quidam qui a cunabulis suis sacras litteras didicerunt, et sanctæ Ecclesiæ nutrimento tandiu aliti sunt, quousque satis educati in sublime sacrorum ordinum proveherentur. Sed ingrati tanto munere, contraria orthodoxorum Patrum fidei sentiunt, ac matrem universorum fidelium telis iniquitatis suæ quotidie impugnant; cum hoc quasi probum fingunt, atque pro vero quibusque commendare satagunt, quod nec patriarchæ, neque prophetæ in Veteri Testamento unquam habuerunt, nec apostoli atque evangelistæ in Novo fieri omnino consuerunt. Unde dementia eorum omnibus nota fiet, quando nec prioribus, nec sequentibus veris Dei cultoribus in ulla parte concordant.

Aliunt enim pompaticæ pravorum dogmatum impudentes artifices, quod non liceat parentibus filios parvulos ad Dei servitium tradere, nec convenire homini libero ingenuum filium servum facere, humanam legem Deo imponere, voluntates ac dominationem omnem humanis sanctionibus subjicere conan-

tes. Nec recolunt id Apostoli, quo ait : « Sive servi, sive liberi, omnes unum sumus in Christo. » Et idem : « Qui enim, inquit, liber vocatus est, servus est Christi; » et : « Qui servus vocatus est, libertus est Domini. » Maxime cum et hoc pro magno honore sancti Patres habuere, quod servi Dei nuncuparentur. Unde et Abraham, Isaac et Jacob servi Dei excelsi appellati sunt. Hinc et Moyses et prophete, hinc Job et David servorum Dei nomine nobiliter adnotati sunt, cum ipse Dominus ad Satan ait : « Nunquid considerasti servum meum Job, quod non sit ei similis in terra? » et de David : « Inveni, inquit, David servum meum, oleo sancto meo unxi eum. » Sed ad hæc forsitan isti novorum dogmatum, institutores respondent, non se contradicere quin omne genus humanum divinæ servituti obnoxium sit, sed non velle quod ad monasticam disciplinam et ad regularem ordinem sequendum aliquis filium suum tradat. Quasi in eo immunes sint quod non generi, sed speciei derogent, cum species ad genus referatur, nec genus sine specierum diversitate consistere possit. Quis unquam hæreticorum vel schismaticorum fuit, qui universam religionem Christianam penitus abjiceret atque denegaret? hoc enim proprie infidelium est; sed quia veris falsa permiscebant, et regulam veritatis per omnia sequi nolebant, extorres facti sanctæ Ecclesiæ, communionem penitus privati sunt. Nam in Evangelio Dominus ait : « Qui solverit unum de mandatis istis minimis, et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cælorum. » Unde Jacobus apostolus ait : « Qui in uno offendit, factus est omnium reus. » Hinc et Paulus ait : « Modicum fermentum totam massam corrumpit. » Hinc et Joannes dicit : « Ex nobis exierunt, scd

non erant ex nobis; nam si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum; sed ut manifesti sint, quoniam non sunt omnes ex nobis. » Et item: « Omnis, » inquit, « qui non manet in doctrina Christi, Deum non habet; qui permanet in doctrina, hic Filium et Patrem habet. Si quis venit ad vos, et hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec Ave ei dixeritis, qui enim dicit Ave, communitat operibus illius malignis. » Ergo, quicumque religioni Christianæ, et sanæ doctrinæ, quam ab apostolis et prophetis, necnon et ab ipso Domino susceptam honorabiliter sancta custodit Ecclesia, ex aliqua parte ore blasphemus reprehensionem ingerit, seu diminutionem facit, sciat se corporis Christi omnino unitate privatum esse, nec posse nisi per pœnitentiam condignam erroris sui veniam et cœlestis regni aditum promereri, quia, secundum Salvatoris sententiam, « Nemo ascendit in cœlum, nisi qui de cœlo descendit, Filius hominis, qui est in cœlo. » Qui enim manet in unitatis compage, ad regnum simul ascendet cum capite; qui autem divortium amat, necesse est ut in ima inferni atque in tartari profunda simul cum erroris auctore ac dissensionis animatore diabolo mergatur, quia non est dissensionis Deus, sed pacis.

Sed quia negotium scribendi suscepimus adversus eos qui dicunt non licere parentibus liberis filios suos ingenuos Dei servitio mancipare, necnon et contra illos qui, parvi pendentes votum quod Deo voverunt, servitium sanctum quod professi sunt, quasi sine reatu deserere possent, indigne abiciunt; monasticam quoque disciplinam secundum sanctorum Patrum regulas ordinatam, ceu humana inventionem, et non divina auctoritate institutam, despicientes detestantur; primo sacrarum Scripturarum testimoniis et sanctorum Patrum exemplis ostendimus, licere homini Christiano suam sobolem Deo consecrare: demum votum quod Deo voveretur, sine magno reatu omitti omnino non posse; postremo vitam monasticam non humana argumentatione, sed divina auctoritate institutam esse: ut hi qui in suis sectis magis confidunt quam in divinorum librorum scriptis, saltem ipsa veritate superati, pœnitentiam agant, erroremque suum relinquentes, semetipsos decipere aliosque secum ad perditionem trahere desistant.

Juxta primordium ergo libri Geneseos, ubi de protoplasti primis filiis narrat Scriptura sancta, ita subiungit, dicens: « Fuit autem Abel pastor ovium, et Cain agricola. Factum est autem post multos dies ut offerret Cain de fructibus terræ munera Domino: Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui, et de adipibus eorum. Et respexit Dominus ad Abel, et ad munera ejus; ad Cain vero, et ad munera illius non respexit. » Ecce habes juxta inchoationem humani generis, statim Deo placere primogenitorum oblationem, de innocenti pectore atque pinguedine charitatis prolatam, magis quam ad inquisitionem terreni cultus, ubi ingenium callet humanum. Et ne forte dicas, hic brutorum animalium oblatione Do-

minum delectari, audi Apostolum dicentem: « Numquid de bobus cura est Deo? an magis scripta sunt propter nos? » Hinc Dominus per Psalmistam dicit: « Non accipiam de domo tua vitulos, neque de gregibus tuis hircos, quoniam meæ sunt omnes ferræ silvarum, jumenta in montibus et boves. » Et paulo post: « Immola, » ait, « Deo sacrificium laudis, et redde Altissimo vota tua. » Et item: « Sacrificium laudis, inquit, honorificabit me, et illic iter est, in quo ostendam illis salutare Dei. » Cum autem Cain propter invidiam interficeret Abel, rursus Adam cognovit uxorem suam, quæ peperit ei filium, quem vocavit Seth, dicens: « Posuit mihi Deus semen aliud pro Abel, quem occidit Cain. » Sed et Seth natus est filius, quem vocavit Enos, de quo non frustra subsequitur Scriptura dicens: « Iste cœpit invocare nomen Domini. » Sicut enim Abel filii Adam oblationem Deo placere approbavit, ita et nepotis ipsius, hoc est, Enos, devotionem in laudem Dei expressit, cum dicit: « Iste cœpit invocare nomen Domini. » Non enim ait, iste studiosus ac callens fuit in exercitio operis terreni: sed quo magis Dominum delectari novit, hoc pro magno laudis honore extulit, dicens: « Iste cœpit invocare nomen Domini. » Ille ergo rite invocatur nomen Domini, qui devotum pectus, et oris officium, ac boni operis studium ad glorificandum Dominum coadunat. Iste merito cum Psalmista dicere potest: « In me sunt, Deus, vota, quæ reddam laudationes tibi. » Similiter quoque Enoch et Noe hoc in laudis titulo principatum habent, quod Dominum timerent et amarent, atque in ejus præceptis bonorum operum gressibus ambularent. Quorum priorem tulisse Deus dicitur, ne diutius toleraret peccatorum vexationem; alterum, mundo diluvio pereunte, in arca simul cum sobole ad restaurandam humanam progeniem inscribitur reservasse. Cujus primogenitus Sem, juxta Hebræorum opinionem, erat sacerdos Dei summi, quem in subsequentibus Scriptura Melchisedech appellat, offerens panem et vinum, secundum cujus ordinem ille sacerdos exstitisse perhibetur; ad quem patria vox in psalmis ait: « Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. » Igitur Abraham unicum fidei et obedientiæ, atque veræ pietatis exemplar, qui ad vocem Domini egressus est de terra sua, et de cognatione sua, et peregrinatus est in terra quam illi Dominus promiserat se daturum, et semini ejus post eum in possessionem. Hic filium suum Isaac, de quo accepit repromissionem, ad imperium Domini obtulisse describitur, in locum, quem ostenderat ei Deus, in quo ædificavit altare, et desuper ligna composuit, cumque colligasset filium suum dilectissimum, posuit eum in altare super struem lignorum, extenditque manum, et arripuit gladium, ut immolaret filium; sed angelus Domini prohibuit eum, dicens: « Ne extendas manum tuam super puerum, neque facias ei quidquam. Nunc cognovi quod timeas Dominum, et non pepercis filio tuo unigenito pro-

pler me. » Et paulo post sequitur Scriptura de eodem ita narrans : « Per memetipsum juravi, dicit Dominus, quia fecisti rem hanc, et non pepercisti filio tuo unigenito, benedicam tibi, et multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli, et velut arenam quæ est in littore maris. Possidebit semen tuum portas inimicorum, et benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, quia obedisti voci meæ. »

Quid ad hæc respondent importuni defensores genuinæ libertatis, et vaniloqui contra Dominum? Nunquid dicunt, hunc patriarcham inique egisse, quod unicum filium et hæredem, de libera uxore natum, propter mandatum Domini offerebat? aut arguunt Dominum impietatis, quod fidelem suum cultorem coegerit parricidium committere? an non magis iniqua est opinio eorum qui legem mundanam et temporalem legi divinæ atque æternæ, quæ omnia regit et cuncta nutu suo disponit, præponunt? Si enim hoc non licet quod Deus æternus fieri jubet, quomodo licet quod universa vanitas docet? scriptum est enim : « Universa vanitas omnis homo vivens. » Quanquam in imagine Dei ambulet, tamen vane conturbabitur. Idem ergo Dominus, qui tunc oraculo suo jusserat patriarcham offerre filium suum in holocaustum, nunc in Evangelio suo jubet plebem ecclesiasticam sobolem suam tradere ad servitium sanctum; et qui tunc laudavit pro amore suo obedientiam piam, nunc probat in amore suo devotionem sanctam. Nam qui tunc dixit in lege sacerdoti ut vestimentum non scinderet, et ad omnem mortuum non ingrederetur omnino, super patre quoque suo et matre non contaminaretur, nec egrederetur de sanctis, ne polluat sanctuarium Domini, quia oleum sanctæ unctionis Dei sui super eum est : ipse nunc in Evangelio dicit homini Christiano : « Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, et projice abs te; et si dextera manus tua scandalizat te, abscinde eam, et projice abs te. Expedi enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum eat in gehennam. » Et item : « Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus; et qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus : et qui non accipit crucem suam, et sequitur me, non est me dignus. » Et item : « Si quis, inquit, vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me. Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet eam; qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. » Et rursum : « Omnis, » inquit, « qui relinquit domum, fratres, aut sorores, aut matrem, aut patrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit? » Denique Isaac fidelis Dei cultor, atque paternæ voluntatis devotissimus executor, typus illius de quo dicit Apostolus : « Factus obediens Patri usque ad mortem, mortem autem crucis : » idcirco portavit ligna ad conficiendum de semetipso holocaustum, ut Christum exprimeret portantem crucem ad peragendum passionis suæ sacra-

mentum. Fodit puteos plurimos, ut inveniret aquam vivam : docens nos intente meditari Scripturas sacras, donec percipiamus divinam sapientiam. Hic ergo patientia sua et obedientia arguit illos, qui paterno superbe resistunt voto, atque decreto, ne in eis divinæ servitutis expleatur effectus.

Similiter et Jacob, vir simplex habitans in tabernaculis, humilitatis summæ ac mansuetudinis nobis præbet exemplum, ut si velimus benedictionem hæreditare paternam, maneamus in simplicitatis nostræ tabernaculis, et Ecclesiæ matris per omnia subditi, magis subjiciamur regulis, quam cum Esau rufo et hispido, vanis mundi serviamus negotiis. Quid numero specialiter patriarcharum singulorum facta, ad comprobandam paternæ auctoritatis potestatem, in filiis suis ad servitium Dei tradendis; cum Dominus ipse in lege præceperit Israeli, omnium primogenitorum sibi facendam consecrationem, dicens ad Moysen : « Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit vulvam in filiis Israel, tam de hominibus, quam de jumentis; mea sunt enim omnia. » Et rursum cum Levitas pro primogenitis vellet eligere in cultum tabernaculi, ita locutus est ad Moysen, dicens : « Tolle Levitas de medio filiorum Israel, et purificabis eos. » Et paulo post : « Applicabis, inquit, Levitas coram tabernaculo fœderis convocata omni multitudine filiorum Israel : cumque Levitæ fuerint coram Domino, ponent filii Israel manus suas super eos, et offeret Aaron Levitas munus in conspectu Domini a filiis Israel, ut serviant in ministerio ejus; et consecrabis eos in oblationem Domini, quoniam dono donati sunt mihi a filiis Israel; pro primogenitis, quæ aperiunt omnem vulvam in Israel, accepi eos. Mea sunt enim omnia primogenita filiorum Israel, tam ex hominibus, quam ex jumentis; ex die quo percussi omne primogenitum in terra Ægypti, sanctificavi eos mihi, et tuli Levitas pro cunctis primogenitis filiorum Israel, tradidique eos dono Aaron, et filiis ejus de medio populi, ut serviant mihi pro Israel in tabernaculo fœderis, et orent pro eis, ne sit in populo plaga. » Ecce Dominus expetit omne primogenitum ab his qui legibus suis obtemperare debent, et non tantum hominum, sed etiam primogenita jumentorum : ut ostendat quod non solum nostra, sed etiam nosmetipsos debitores sumus illi offerre.

Et ne aliquam querimoniam rite opponere possis, et dicere fas non esse hominem quemlibet filium suum æque liberum ad servitium Dei offerre, jubet universum populum, unam tribum de duodecim simul totam offerre ad tabernaculum fœderis, et consecrare ibi in oblationem Domino ad ministerium ejus. Utrum tunc videtur majorem potestatem habere filios Israel in fratribus suis Levitis offerendis, quibus post oblationem decreto Domini abnegata est sors omnis hæreditatis terrenæ, et possessio inter cæteras tribus haberi : vel patrem cum filio proprio adhuc quidem teneræ ætatis, et nondum secundum legem sui juris aut potestatis existen-

tem; cum eum secundum sanctæ Regule instituta omnibus mundanis curis negotiisque atque possessionibus exutum, soli Deo ad servendum mancipare decreverit? Aliud est enim ab æquali æqualem tradi, et aliud a majore minorem alicui subijci. Inter æquales enim sæpe contradictio oritur, ne una pars alteram superet, aut servire cogatur: sed inter majorem et minorem nulla ratio existit, quod junior majoris imperio omnino se non subijciat. Si enim imperium Domini et in majoribus, et in minoribus justum est: cur non cessant vani murmuratores isti, et iniquarum compositores querelarum legibus Dei detrahare; atque contra illum loqui nequitiam, qui cælum et terram, et omnia quæ in eis sunt creavit, regit, et secundum suam voluntatem disponit? maxime cum per Psalmistam increpando tales Spiritus sanctus ita loquatur, dicens: « Nolite extollere in altum cornu vestrum, et nolite loqui adversus Deum iniquitatem: quia neque ab oriente, neque a desertis montibus, quoniam Deus judex est. » Meminerintque illius sententiæ, quam Judas apostolus in sua Epistola protulit dicens: « Subintroierunt quidam homines, qui olim præscripti sunt in hoc iudicio, impij, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, et solum dominatorem Dominum nostrum Jesum Christum negantes. » Quibus et paulo post in eadem Epistola comminando subjungens ait: « Væ illis qui via Cain abierunt, et errore Balaam effusi sunt, et contradictione Core perierunt: hi sunt in epulis suis maculæ, convivantes sine timore, semetipsos pascentes; nubes sine aqua, quæ a ventis circumferuntur: arbores autumnales, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ: fluctus feri maris, et despumantes suas confusiones: sidera errantia, quibus procella tenebrarum in æternum servata est. » Via Cain abeunt, qui propter invidiam meliorum, nomen sibi doctorum, quo honorificantur, assumunt. Errore Balaam pereunt, qui, amore terrestrium commodorum, veritatem, quam ipsi norunt, impugnant. Contradictione Core, qui vivus ad inferna descendit, intereunt, quicunque appetitu indebiti primatus sese ab unitate sanctæ Ecclesiæ secernunt, scientesque et prævidentes, quantum mali gerant scelerum, tamen ad tartara descendunt. Et quidem Cain de fratricidio cogitantem Dominus corripuit, sed eum invidia salvari non sivit. Balaam adversus Dei populum iter agentem Dominus vetuit: sed amor pecuniæ, ne ostemperaret, obstitit. Core superbientem Moyses Domino in se loquente lenire curavit; sed eum elatio, quæ fervebat, insanabilem reddidit. Sic profecto, sic faciunt hæretici, qui ad increpationem sanctæ Ecclesiæ emendari despiciunt; quin potius fratres gladio malæ doctrinæ, sicut Cain, interficere; malo consilio decipere, sicut Balaam; contra doctores catholicos se erigere, sicut Core, ad suam ipsorum perditionem contendunt.

Hæc de illis patribus quos Pentateuchus Moysi copiose enumerat, ad comprobendam ratam et legitimum esse oblationem parentum in filiis suis, pauca de pluribus commemorasse sufficiat: nunc ea quæ de Judicum atque Regum temporibus menti occurrunt, ad confirmandam eandem rem, stylo proferamus. Legitur in libro Judicum quod Jephthe Galaadites, vir fortissimus, cum bellum contra Ammonitas agere disposuisset, ut erueret Israel de manu eorum, facto super se spiritu Dei, votum voverit Domino, dicens: « Si tradideris filios Ammon in manus meas, quicumque fuerit primus egressus de foribus domus meæ, mihi que occurrerit reverenti cum pace a filiis Ammon, cum holocaustum offeram Domino. Transivitque Jephthe ad filios Ammon, ut pugnaret contra eos, quos tradidit Dominus in manus ejus. Percussitque ab Acher, usque ad Abel, quæ est vineis consita, plaga magna nimis. Humiliatque sunt filii Ammon a filiis Israel. Revertenti autem Jephthe in Maspha domum suam, occurrit unigenita filia cum tympanis et choris: non enim habebat alios liberos. Qua visa scidit vestimenta sua, et ait: Heu, filia mi! decepisti me, et ipsa decepta es. Aperui enim os meum ad Dominum, et aliud facere non potero. Cui illa respondit: Pater mi, si aperuisti os tuum ad Dominum, fac mihi quodcumque pollicitus es, concessa tibi ultione atque victoria de hostibus tuis. Dixitque ad patrem: Hoc solum mihi præsta, quod te deprecor: dimitte me, ut duobus mensibus circumeam montes, et plangam virginitatem meam cum sodalibus. Cui ille respondit: Vade. Et dimisit eam duobus mensibus; cumque abiisset cum sociis ac sodalibus suis, flebat virginitatem suam in montibus. Expletisque duobus mensibus reversa est ad patrem, et fecit ei sicut voverat, quæ ignorabat verum. » Ad hæc quid respondent isti amici mei, quorum sermo totus versus est in suggillationem ordinis nostri? Quis ergo tam stultus et tam perversus est, ut hunc Jephthe sacrilegum esse dicat, pro eo quod filiam propter votum quod Deo vovit, obtulerit? cum Scriptura dicat hoc eum fecisse facto super eum spiritu Dei; maxime cum Paulus apostolus in Epistola quam ad Hebræos scripsit eum in catalogo sanctorum enumeret. Si enim patribus illius temporis licuit per ferrum filium aut filiam Deo offerre, cur non modo licet istius ævi hominibus solem suam Deo spiritualiter consecrare, et exhibere hostiam vivam, sanctam, Deo placentem, rationaliter in obsequium Christi? Si autem Abraham oblatio placuit Deo, et Jephthe factum meritum sanctitatis illi acquisivit, cur non multo magis spiritualis oblatio per evangelicam doctrinam instituta Deo placere credenda est? cum de Abraham Jacobus apostolus testatus sit dicens: « Abraham pater noster, nonne ex operibus justificatus est, offerens Isaac filium suum super altare? » Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius. Ex operibus enim illius fides consummata est, et suppleta est Scriptura dicens: « Credidit Abraham Deo, et reputatum est illi ad justitiam, et amicus Dei appellatus est. »

latus est. » Et de Jephthe, post votum quod Deo vovit, ita scriptum est : « Transivit Jephthe ad filios Ammon, ut pugnaret contra eos, quos Dominus tradidit in manus ejus. » Ecce Abraham, offerendo filium suum, amicitiam Dei promeruit; Jephthe, vovendo Deo votum, victoriam de inimicis suis adeptus est. Quid post hæc consequitur, nisi quod illi qui Dei oblationem spernunt, et tale factum sanctorum patrum abominantur, inimici Dei nominentur ac sint; et ob hoc spiritualibus inimicis non solum non dominantur, imo merito suæ perversitatis omnino subjiciantur? Scriptum est enim : « Quicumque vult esse amicus sæculi, inimicus Dei constituitur. » Deo enim placere omnino, nisi bonum, non potest. Quod autem bonum est facienti, id meritum sanctitatis acquirit.

Hoc etiam probat Annæ factum laudabile, quod liber Samuelis commemorat. Cum enim sterilis esse describatur, et ob hoc ab ænula sua, altera scilicet uxore Helcanæ viri sui, irrideretur, ad deprecandum Dominum conversa est; nec fraudavit eam spes ejus, sed petitionis suæ consequeretur effectum; sic enim scriptum est : « Cum esset Anna amaro animo, oravit Dominum fletu largiter, et votum vovit dicens: Domine exercituum, si respiciens videris afflictionem famulæ tuæ, et recordatus mei fueris, nec oblitus ancillæ tuæ, dederisque sexum virilem servæ tuæ, dabo cum Domino omnes dies vitæ ejus, et novacula non ascendet super caput ejus. » Et non multo post : « Cognovit Helcana, inquit, Annam uxorem suam, et recordatus est ejus Dominus. » Et factum est post circulum dierum, concepit Anna, et peperit filium, vocavitque nomen ejus Samuel, eo quod a Domino postulasset eum. Ascendit autem vir ejus Helcana, et omnis domus ejus, ut immolaret Domino hostiam solemnem, et votum suum. « Et Anna non ascendit; dixit enim viro suo : Non vadam donec ablactetur infaas, et ducam eum ut appareat coram Domino, et maneat ibi jugiter. Et ait Helcana vir suus : Fac quod bonum tibi videtur, et mane, donec ablactes eum, precorque ut impleat Dominus verbum suum. Mansit ergo mulier, et lactavit filium suum, donec amoveret eam a lacte. Et adduxit eum secum, postquam ablactaverat, in vitulis tribus, et tribus modis farinæ, et amphora vini, et adduxit eum ad domum Domini in Sylo. Puer autem erat adhuc infantulus : et immolaverunt vitulum, et obtulerunt puerum Heli. Et ait : Obsecro, domine mi, vivet anima tua Deus! ego sum illa mulier quæ steti coram te, hic orans Dominum pro puero isto. Oravi, et dedit mihi Dominus petitionem meam quam postulavi ei. Idcirco et ego eum commodavi Domino cunctis diebus quibus fuerit accommodatus Domino. » Vellem scire, osores isti et contradictores oblationis regularis, quid de hac oblatione dicerent, quæ pene consimilis est regulari oblationi, quam beatus Pater Benedictus in sua Regula constituit, quia sicut ibi jubet parentes filios infantulos cum oblatione atque petitione Deo juxta altare of-

ferre, ita hic et hæc mulier sancta atque prophetissa filium suum infantulum cum oblatione farinæ et cæteris speciebus quæ in libro Regum commemorantur, coram Heli sacerdote in tabernaculo Domino solemniter offerebat. Utrum Annam proterviæ spiritu incitatum hoc egisse arbitrentur quæ, quasi propriæ potestatis esset, sine viri consilio seu præcepto ante conceptum pueri primitus Deo votum vovit? Deinde post nativitatem ejus, licet cum viri sui consensu, tamen ipsa eum Domino fiducialiter obtulit, atque Heli sacerdoti ibidem totum ordinem voti sui diligenter exposuit. Quis autem audet dicere Dominum iniquum esse, qui huic mulieri, ob fidei meritum et magnæ devotionis effectum, gratiam Spiritus sancti sui tribuit? Si enim hujus oblationis displicuisset factum, nequaquam post perpetratam oblationem Spiritus sancti illi impenderet donum, unde potuisset de futuro sacramento adventus Christi, et de mutatione veteris sacerdotii, legisque pristinae, nec non et de abjectione plebis incredulae, atque convocatione gentium ad fidem prophetare. Postquam enim parentes beati Samuelis adoraverunt Dominum in Sylo, oravit Anna, et ait : « Exsultavit cor meum in Domino, et exaltatum est cornu meum in Deo meo, » etc. E contrario vero, si mandata lex tantum dominari deberet in cultu divino, quod nulli eam transgredi liceret in Christi officio : auctor totius boni et justitiæ observantissimus custos, de quo scriptum est : « Justus Dominus, et justitiam dilexit, æquitatem colit vultus ejus, » quomodo id non suo testimonio comprobaret, atque omnibus manifestum iudicium suæ voluntatis præberet? Idcirco cessent aliquando vaniloqui isti et detractores religioni Christianæ detrahere, ac gratiam Christi, quæ in diversis donis sanctæ matri distributa est Ecclesie, dente venenoso lacerare : quia « disperdet Dominus, » Scriptura teste, « universa labia dolosa, et linguam magniloquam. »

Sed quia in Veteri Testamento plurima hujuscemodi possunt inveniri exempla, et in Novo similiter hujuscemodi rationis non pauca exstant testimonia : ne ultra modum oratio progrediatur, veteris omisissis, de Novo exempla proferamus. Narrat enim sanctum Evangelium quod parentes Salvatoris puerum Jesum cum oblatione secundum legem sibi decretam in templo sisterent Domino, ut dator legis suo exemplo eam comprobaret atque confirmaret, ostenderetque omnino sibi non displicere in ecclesia sua oblationem et devotionem fidelium. Si enim Jesus a parentibus ad templum deferri voluit, ibique offerri pro se hostiam Deo, quis est qui parentum oblationem in filiis suis reprehendere præsumat, et prohibere quod non exhibeant eos hostiam viventem Deo? nam fides non solum oblatores, sed etiam offerentium, Scriptura teste, Deo acceptabilis erat. Unde et in sancta Ecclesia per parentum fidem atque professionem conficitur baptisma parvulorum. Offerebant Jesu paralyticum alii, « quorum fidem ut vidit, dixit paralytico : Confide, fili, remittuntur tibi

peccata tua. Surge, et tolle lectum tuum, et vade in domum tuam. » Centurionis fides impetravit salutem servo; et reguli filius, credente patre sermonibus Jesu, ad pristinam sanitatem reversus est. Archisynagogi filiam, rogante eo, a mortuis Dominus suscitavit, et Petri socrum postulatus idem Dominus a febribus liberavit. Cognito adventu Jesu in terra Genesar; viri loci illius miserunt in omnem regionem illam, et obtulerunt ei omnes male habentes, et rogabant eum ut vel simbriam vestimenti ejus tangerent: et quicumque tetigerunt, salvi facti sunt. Mulier Chananæa pro filia rogat dæmoniaca, et salutem illi a Domino meruit. Offerebant Jesu parvulos; ut tangeret eos: discipuli autem comminabantur offerentibus, quos, cum vidisset, indigne tulit, et ait illis: « Sinite parvulos venire ad me, et nolite prohibere eos: talium est enim regnum cælorum. Amen dico vobis, qui non receperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud. Et complexans eos, et imponens manus super illos, benedicebat eos. » Audiant hæc qui oblationi detrahunt parvulorum, et intelligent conatum suum ad iniquitatem tendere, frustra que se niti in objectione ætatis parvæ; quasi non liceat parentibus filios suos infantes offerre Deo, ejusque servitio illos mancipare. Si enim ipsa Veritas carnales adhuc discipulos, et nondum passione sua atque resurrectione nec non et adventu Spiritus sancti illuminatos atque confortatos, comminantes offerentibus parvulos indigne tulit, quid putant isti se promereri qui dilatata per orbem Ecclesia, et manifestata ubique veritate, adhuc obæccato corde per cupiditatem terrenam, contraria fidel catholice sentiant, atque sectas novas, appropinquante fine mundi, in Ecclesia introducant? Etenim, dum debuerant magistri esse propter tempus, rursus indigent ut doceantur quæ sint elementa exordii sermonum Dei. Quare non pertimescunt Pauli sententiam dicentis: « Irritam quis faciens legem Moysi, sine ulla miseratione duobus vel tribus moritur testibus: quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, et sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, et spiritui gratiæ contumeliam fecerit? scimus enim, qui dixit: Mihi vindictam, et ego reddam. Et iterum: quia judicabit Dominus populum suum: horrendum est incidere in manus Dei viventis. » Bonorum enim doctorum semper mos fuit verbis atque exemplis Deo populum lucrifacere, et studere a regno diaboli quoscunque eripere, atque ad servitium Dei convertere. Unde gentium doctor Corinthiis ait: « Cum liber essem ex omnibus, omnium me servum feci, ut plures lucrifacere: factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucrifacere; omnibus omnia factus sum, ut omnes salvos facerem. Omnia autem facio propter Evangelium, ut particeps ejus efficiar. » Et item: « In omnibus, » inquit, « tribulationem patimur, sed non angustiamur: aperiimur, sed non desolamur: persecutionem patimur, sed non derelinquimur: dejicimur, sed non perimus: semper

mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu in corporibus nostris manifestetur. » Et alibi: « Omnia autem sustinco propter electos, ut et ipsi salutem consequantur; quæ est in Christo Jesu in gloria cælesti. » Hinc est quod plurimi per gratiam Dei, et per bonorum studium magistrorum, tam ex Judæis quam etiam ex gentibus, converterentur ad fidem Christi: sicut in Actibus apostolorum legitur, quod prædicante Petro vande appositæ sint ad numerum credentium animæ circiter tria milia. « Verbum enim Domini crecebat, et multiplicabatur numerus discipulorum in Jerusalem valde. » Multa etiam turba sacerdotum obediens fidei. Similiter Paulo et Barnabæ prædicantibus in Antiochia, multus numerus credentium conversus ad Dominum est; ita ut cognominarentur primum Antiochiæ discipuli, Christiani. Crispus archisynagogus credidit Domino cum omni domo sua; et multi Corinthiorum audientes credebant, et baptizabantur. Unde idem apostolus Paulus gloriatur quod ab Jerusalem usque ad Illyricum repleverit Evangelium suum. E contrario vero, quidam nam intendentes spiritibus erroris, et doctrinis dæmoniorum in hypocrisi loquentium mendacium, et cauteriam habentes suam conscientiam, prohibent decedere quosdam a sæculari pompa, a cupiditate terrena, et se sociari contemptoribus mundi, servitibus Deo sub disciplina regulari. Videant hi, ne forte ad ipsos respiciat illa Dominica sententia, qua in Evangelio ad Phariseos et legisperitos ipsa Veritas ait: « Væ vobis Phariseis, qui diligitis primas cathedras in synagogis, et salutationes in foro; væ vobis, quia estis ut monumenta, quæ non parent, et homines ambulantes supra, neciunt. » Et item: « Væ vobis, inquit, legisperitis, qui habetis clavem scientiæ: ipsi non introistis, et eos qui introibant, prohibuistis. » Hinc Petrus in Epistola sua scripsit, dicens: « Novit Deus pios de tentatione eripere, iniquos vero in diem judicii cruciandos reservare; magis autem eos qui post carnem alteram in concupiscentiam immunditiæ ambulant, dominationemque contemnunt, audaces, sibi placentes, scotas non metuunt facere, blasphemantes, deliciis suis affluentes, in conviviis suis luxuriantes, pellicentes animas instabiles, cor exercitatum avaritia habentes: maledictionis filii, derelinquentes viam rectam, erraverunt; secuti viam Balaam ex Bosor qui mercedem iniquitatis amavit, correptionem vero habuit sue vesaniæ, subjugale mutum in hominis voce loquens prohibuit prophetæ insipientiam: Hi sunt fontes sine aqua, et nebulae turbinibus exagitatae, quibus caligo tenebrarum reservatur: superbia enim vanitatis loquentes pellicent in desideriis carnis luxuriæ eos, qui paululum effugiunt, qui in errore conversantur, libertatem illis permittentes, cum ipsi servi sint corruptionis: a quo quis enim superatus est, hujus et servus est. Si enim refugientes coinquinationes mundi, in cognitionem Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi, his rursus impliciti superantur, facta

sunt eis posteriora deteriora prioribus. Melius enim A erat illis non agnoscere viam iustitiæ, quam post agnitionem retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est, sancto mandato.»

Hæc quidem cum auribus corporis percipiuntur, nec aures interiores, quas Salvator in Evangelio requirit, dicens : « Qui habet aures audiendi audiatur, » apponunt, ut intelligant quoniam qui talia agunt, digni sunt morte : non solum qui faciunt ; sed etiam qui consentiunt facientibus, prava intentione decertant, quomodo minuant, aut funditus evertant monasticam conversationem. Cum enim audierint regularem oblationem in pueris minoris ætatis, testibus idoneis confirmari debere : quia aperte contraire atque resistere veritati non audent ; ex obliquo quaerunt quomodo id, quod perversa mente tractant, hoc B actu nefando perficiant : subtiliter argumentantur, atque hoc in commentum erroris sui assumunt, quo facilius possint sibi obsequentes atque obedienter deludere : quod non liceat cuilibet testes citare ad confirmandam veritatem religionis Christianæ, nisi de propria sua gente : verbi gratia, dicunt quod super Saxonem nullus de Francorum aut Romanorum, aut ex alia qualibet gente, licet inter suos nobilis natus atque honestus conversatione habeatur, nisi Saxo testis esse possit. Hoc enim, aiunt, legem gentis suæ pati non posse, ut alterius gentis homo in testimonium citetur ad infringendam legem libertatis suæ. Quasi illi libertatem ac nobilitatem generis sui perdant qui servitium Christi profitentur, cum magis illi liberi sint qui uni Deo, quam qui diversis vitiis C atque peccatis, servire probantur. Hanc profecto non ob aliud argumentationem igitur fingunt, quam ut monasticam conversationem ac regularem disciplinam in odium hominibus vertant, dicentes eos servos fieri qui monachi sunt ; et non intelligunt se contra Dominum pugnare qui ejus devotionem servitii dicunt penum esse naturæ, cum nulla sit melior majorque potestas quam servire Deo, cui bene servit amor. Si veritas a testibus expetenda est, fides et probitas testium requirenda sunt. Et quomodo inveniuntur testes idonei, nisi hæc consideratio apud eligentem fiat, ut non solum nobilitas generis, sed etiam constantia mentis in eis approbetur ? sic enim ab initio testes a prudentibus hominibus exquirebantur, præ quibus placuit ante omnia inventio D veritatis, et non fictio falsitatis. Si autem personarum acceptio, et qualitas gentium a quolibet consideranda est ; et testes approbandi, ut non alios quisque testes recipiat, nisi suæ gentis homines, quomodo gentis natura Judæorum testimonium, qui non fuerunt religione et natione sibi consimiles, in fide Christi receperunt ? Apostoli enim et prophetæ omnes ex Judæis fuerunt. Aut quomodo Judæi gentium testificationem recipere voluerunt, qui non fuerunt illis ritu ac dignitate cœquales ? Lucas enim evangelista Antiochenus, arte medicus, Syrus fuit, ut scribitur, natione, et magis ex auditu quam ex visu suum conscripsit Evangelium : quod tamen ex Judæis

et ex gentibus quoque credentibus æqualiter recipiunt, et in numero quatuor Evangeliorum ascribunt. Deus enim personam hominis non accipit, sed in omni gente et conditione qui timet Dominum et operatur justitiam acceptus est illi.

Hæc vero cum se ita habeant, quæ ratio est secundum Deum, aut secundum homines, ut qui inferiores sunt virtute et dignitate, superiores sibi et eminentiores spernant, et quasi indignos omni honore respicientes abjiciant, quibus subjici oportebat ? Quis enim ignorat sub hac plaga mundi habitans, Francos ante Saxones in Christi fide atque religione fuisse, quos ipsi postmodum suæ dominationi subegerunt armis, atque superiores effecti, dominorum ritu, imo magis paterno affectu, ab idolorum cultu abstrahentes, ad fidem Christi converterunt ? Sed nunc a quibusdam primatibus de ipsa gente secundum carnem eitis in grate sperantur, ac contra jus cœli contraque jus fori, ne testes esse veritatis valeant, indigne a jiciuntur : cum hoc nec ratio humana, neque divina id fieri debere ullo modo dicet, nec talis ordo unquam in orbe triquadro fuerit. Narrant enim historię totam Asiam, sub centum viginti satrapis constitutam, legibus Persarum obedisse. Sic etiam Romanorum dominationi omnes gentes censu ac sensu secundum sancita imperatorum per diversas provincias suis temporibus subjectas esse, civemque Romanum ascribi pro magna dignitate ac veneratione apud omnes nationes haberi. Sed non mirum quod isti, qui legibus divinis contraria sentiunt, fœdera pacti humani rite non C servent ; errantes enim, et in errorem mittentes, apud Deum culpabiles et apud homines vituperabiles sunt. Denique veritas, quæ ubique regnat, omnia vincit ; licet multos inimicos habeat, ipsa tamen victrix omnes hostes suos æterna superabit victoria, cujus sancta Ecclesia fidelissima observatrix ac custos, in soliditate firmissimæ petreæ fundata, nulla recipit consortia perfidorum. Unde nec portæ inferi prævalebunt adversus eam.

Hujus quoque non pars minima monachorum exstat turba, quæ creatori suo devote famulans pene in totius partibus orbis greges suos colligit, domicilia construit, atque uni Deo omnipotenti gratum servitium exhibere contendit. Hæc ex apostolicæ traditionis norma instituta, nihil proprium possidens, communiter vivit propriisque manibus sibi victum quæritans, Patris spiritualis in omnibus gestit obedire imperio ; nullum spernit, nullum contemnit. Omnis sexus, omnis ætas, omnis conditio apud ipsam habilis Dei servitio habetur. Unde et recipit infantes, appetit juvenes, non respuit senes atque infirmos. Apud hanc locum habet adolescens in pueritia Deo consecratus : in hac remedium suæ salutis invenit juvenis, pro peccatis suis salubriter compunctus ; in illa senex vel decrepitus undecimæ horæ non perdit laborem, nec perdit sero conversus. Per ipsam et David noster eos quos mundus pro sceleribus vel infirmitate corporea despiciens abjecit, recolligens refecit, atque duces itineris sui fecit. Unde plurimos

in Patrum Collationibus ac Vita descriptos invenimus, qui ad propositum monasticum servandum spiritu Dei instigante defluerunt; plurimos, qui suos filios ad Dei servitium nutriendos tradiderunt. Quod et beatus papa Gregorius apud venerabilem Patrem Benedictum, cujus Vitam ipse descripsit, ac Regulam institutionis ejus mirabiliter laudat, ita fecisse in libris Dialogorum commemoravit, dicens: « Cum sanctus vir Domino in eadem solitudine virtutibus signisque succresceret, multi ab eo in loco eodem ad omnipotentis Dei sunt servitium congregati, ita ut illic duodecim monasteria, cum omnipotentis Jesu Christi Domini nostri opitulatione, construeret: in quibus statutis patribus duodenos monachos deputavit, paucos vero secum detinuit, quos adhuc in sua presentia aptius judicavit erudiri. Cœpere etiam tunc ad eum Romanæ urbis nobiles et religiosi concurrere, suosque filios ei, omnipotenti Deo nutriendos dare. Tunc quoque bonæ spei suas soboles Equitius Maurum, Tertullus vero patricius Placidum tradidit: e quibus Maurus junior, cum bonis polleret moribus, magistri adjutor cœpit esse: Placidus vero puerilis adhuc indolis gerebat annos. » Enimvero sanctus Gregorius, qui præsulatu apostolicæ sedis functus in pontificum ordine nobilissimus habebatur, qui et inter magistros Ecclesiæ præcipuos, omni veneratione dignus pene in toto orbe celebratur, quomodo sancti viri gesta describendo puerorum oblationem ad omnipotentis Dei servitium nutriendorum rite fieri commemorat, si non ipsa oblatio rata, sed contraria veritati ac divinæ auctoritatis credenda erit? Non enim est sanctus qui actibus est reprobis; nec laude dignus, qui divinis legibus invenitur esse contrarius. Quapropter videant hi, quorum sensus ac sermo divinis constitutionibus, atque sanctorum Patrum exemplis discordat, ne cupiditate terrena corrupti, et in suis voluptatibus abominabiles facti, sanctitatis meritum sibi minuant, ac præmium perdant. Quia, Paulo teste, « Dens non irridetur. Quæ enim seminaverit homo, hæc et metet, quoniam qui seminat in carne sua, de carne et metet corruptionem; qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam æternam. »

Sed jam ad oblationem regularem confirmandam prudenti, ac sanum sapienti, in his quæ breviter de Scripturis sacris excerpta posuimus, satis esse credentes; nunc de voto, quod Deo vovetur, adimplendo, quam necessarium sit, ex eadem Scriptura, testimoniis paucis ostendemus. Loquitur Dominus per Moysen in lege ita dicens: « Si quis virorum votum Dominonaverit, aut se constrinxerit juramento, non faciet irritum verbum suum, sed omne quod promisit implebit. » Et item: « Cum voveris, » inquit, « votum Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requirit illud Dominus Deus tuus: et si moratus fueris, reputabitur tunc in peccatum. Si nolueris polliceri, absque peccato eris: quod autem semel egressum est de labiis tuis, observabis, et facies sicut promisisti Domino Deo tuo: propria voluntate

A ex ore tuo locutus es. » Nam et Psalmista similiter exhortatur, dicens: « Vovete et reddite Domino Deo vestro, omnes qui in circuitu ejus offeritis munera. » Suoque exemplo hoc comprobans, alio loco dicit: « Vota mea Domino reddam in atriis domus Domini, in conspectu omnis populi ejus, in medio tui, Jerusalem. » Et item: « Sic psalmum dicam, » inquit, « nomini tuo, Deus, in sæculum sæculi, ut reddam vota mea de die in diem. » Hinc et Ecclesiastes ait: « Si quid vovisti Domino, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis promissio, sed quæcunque voveris redde: multoque melius est non vovere, quam post votum promissa non reddere. » Nam et idipsam Salvator in Evangelio sub quadam similitudine expressit, dicens: « Nemo mittens manum suam B in aratrum, et aspiciens retro, aptus est regno Dei. » Et item: « Qui fuerit, » inquit, « in tecto, et vasa ejus in domo, ne descendat tollere illa, et qui in agro similiter. Memores estote uxoris Lot. Quicumque quæsierit animam suam salvam facere, perdet illam; et quicumque perdiderit illam, vivificabit eam. » Hinc et doctor gentium in Epistola ad Hebræos, admonet dicens: « Nolite itaque, fratres, amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim vobis necessaria est, ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus est veniet, et non tardabit. Justus autem meus ex fide vivit. Quod si subtraxerit se, non placebit animæ meæ. » Hinc et pastor Ecclesiæ hortatur, dicens: « Succincti lumbos mentis vestræ, sobrii perfecte sperate in eam, quæ vobis offertur gratiam, in resurrectione Domini nostri Jesu Christi. » Unde Joannes apostolus in Epistola sua salubriter persuadendo nos instruens, dicit: « Videte vosmetipsos, ne perdatis quæ operati estis, sed ut mercedem plenam accipiatis. » His ergo et similibus Scripturæ testimoniis sacræ instruimur, ne votum quod Deo vovimur, reddere negligamus, quia non habebit hunc insontem Dominus, qui ei mentiri non pertimescit. Sed, proh dolor! quidam, parvipendentes fœdus quod cum Deo inierunt, quasi sine periculo deserj possit, ingræte omnino abjiciunt, atque amicitiam hujus mundi appetentes, inimici Dei fieri non pertimescunt. Qui enim vult amicus esse hujus sæculi, inimicus Dei constituitur. Quandoquidem perfectiora sequi sua sponte elegerunt, et ob hoc animas suas, votum vovendo, Deo consecrarunt, ut ei per omnia placerent, cui se servire solummodo probaverunt: paulatim per desidiam ad vitia relabentes, contra Evangelium, mundo simul ac Deo se servire posse arbitrantur, cum Salvator manifeste dicat: « Duobus dominis nemo servire potest, hoc est Deo et mammonæ. » Falluntur ergo hujusmodi habentes damnationem, quoniam primam fidem irritam fecerunt, et si non conversi denuo, id, quod destruxerunt, pro viribus restaurare studuerint, salutem consequi non poterunt.

Sed quia sunt quidam qui monasticam vitam se-

testantes, constitutionibus sanctæ Regnæ contradicunt, despicientesque eam, murmurando invicem susurrant, quod superflua sit sanctio regularis, et non necessaria; magisque humanæ fictioni, quam auctoritati divinæ eam inniti: primum, secundum eorum sensum qui, catholica veritate imbuti, de huius ordinis initio et ratione plenissime scripserunt, ostendemus monasticam conversationem Deo auctore per sanctorum Patrum dicta vel facta institutam esse; dehinc subjungemus ex canone divino testimonia huic disciplinæ convenientia: ut qui jam diutius huic errori deserviunt, saltem, patefacta in omnibus veritate superati, vana garrire erubescant. Itaque cœnobarum disciplina a tempore prædicationis apostolicæ sumpsit exordium. Nam talis existit in Jerosolymis omnis illa credentium multitudo, quæ in Actibus apostolorum ita describitur: « Multitudinis autem credentium erat cor et anima una, nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Possessiones et substantias vendebant, et dividebant ea omnibus, prout cuique opus erat. » Et item: « Neque enim quisquam egens erat inter illos: quotquot enim possessiones agrorum vel domorum erant vendentes, offerebant pecuniam eorum, quæ vendebant, et ponebant ante pedes apostolorum. Dividebatur autem singulis, prout cuique opus erat. » Talis itaque erat tunc omnis Ecclesia, quales nunc perpauca in cœnobiis invenire difficile est. Sed cum apostolorum post excessum tepescere cœpisset credentium multitudo, ea vel maxime, quæ ad fidem Christi de alienigenis ac diversis gentibus confluebat, a quibus apostoli, præ ipsis fidei rudimentis et inveteratæ gentilitatis consuetudine, nihil amplius expectabant, nisi ut ab ipsis immolatis idolorum, et fornicatione, et suffocatis, et sanguine temperarent: atque ista libertas, quæ gentibus propter infirmitatem primæ credulitatis indulta est, etiam illius Ecclesiæ perfectionem, quæ Jerosolymis consistebat, paulatim contaminari cœpisset, et crescente quotidie vel indigenarum numero, vel advenarum, primæ illius fidei refrigesceret fervor; non solum hi qui ad fidem Christi confluerant, verum etiam illi qui erant Ecclesiæ principes, ab ipsa districtione laxati sunt; nonnulli æstimantes id quod videbant gentibus præ infirmitate concessum, sibi etiam licitum, nihil se detrimenti perpeti crediderunt, si cum substantiis ac facultatibus suis fidem Christi confessionemque sequerentur. Hi autem quibus apostolicis adhuc inerat fervor, memores illius pristinæ perfectionis, discedentes a civitatibus suis, illorumque consortio, qui sibi vel Ecclesiæ Dei remissioris vitæ negligentiam esse credebant, multoties suburbanum ac secretioribus commanere, et ea quæ ab apostolis per universum corpus Ecclesiæ generaliter meminerant instituta, privatim ac peculiariter exercere cœperunt. Atque ita coadolevit ista, quam diximus, discipulorum, qui se ab eorum contagio sequestraverunt, disciplina, qui paulatim, tempore proce-

A dente, segregati a credentium turbis, adeo quod a conjugis abstinerent, et a parentum se consortio invidiæ istius conversatione secernerent, monachi sive monozantes, hoc est, singulares, a solitariæ vite districtione nominati sunt. Unde consequens fuit ut ex comunione consortii cœnobarum, ceteraque ac diversoria eorum cœnobia vocarentur. Istud ergo solum fuit antiquissimum monachorum genus, quod non modo tempore, sed etiam prius est, quodque per annos plurimos solum usque ad abbatis Pauli vel Antonii duravit ætatem: cuius etiam nunc adhuc in districtis cœnobiis cernimus residere vestigia. De hoc priscorum numero, et, ut ita dixerim, fecundissima radice, sanctorum etiam anachoretarum post hæc flores fructusque prolati sunt: cuius professionis principes hos, quos paulo ante memoravimus, sanctum scilicet Paulum vel Antonium, novimus existisse, qui non quidem pusillanimitatis causa nec impatientiæ morbo, sed desiderio sublimioris profectus contemplationisque divinæ, solitudinis secreta sectati sunt, licet eorum prior, necessitatis obtentu, dum tempore persecutionis affinium suorum devitat insidias, eremum penetrasse dicatur. Ita ergo processit ex illa, quam diximus, disciplina aliud perfectionis genus, cuius sectatores anachoretæ, id est, secessores, merito duncupantur: eo quod nequaquam contenti hac victoria qua inter homines occultas insidias diaboli calcaverunt, aperto certamine ac manifesto conflictu de omnibus congredi cupientes, vastos eremi recessus penetrare non timeant, ad imitationem sancti Joannis Baptistæ, qui in eremo tota ætate permansit; Eliæ quoque ac Elisei, atque illorum de quibus apostoli ita meminerunt: « Circulerunt in melotis, et in pellibus caprinis, angustiati, afflicti, egentes, quibus dignus non erat mundus, in solitudinibus errantes, et montibus et spluncis, et in cavernis terræ. » De quibus etiam figuratiter Dominus ad Job: « Quis autem est, qui dimisit opagrum liberum, et vincula ejus resolvit? posuit habitaculum ejus desertum, et tabernacula ejus salsuginem, irridens multitudinem civitatis, et querelam exactoris non exaudiens. Consideravit montes pascuæ suæ, et post omne viride quærit. » In psalmis quoque scriptum est: « Dicant nunc qui redempti sunt a Domino, quos redemit de manu inimici. » Et post pauca: « Erraverunt in solitudine, in siccitate, viam civitatis habitaculi non invenerunt. Esurientes et sitientes, et anima eorum in ipsis defecit. Et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur, et de necessitatibus eorum liberavit eos. » Quæ etiam Jeremias ita describit, dicens: « Beatus, qui tolit jugum a juventute sua; sedebit solitarius et tacebit, quia levabit se super se. » Quique in Psalmitæ affectu et opere concinnat: « Similis factus sum pellicano solitudinis, vigilavi, et factus sum sicut passer solitarius in tecto. » Igitur qui despiciendam monasticam disciplinam arbitrantur, primum oportet ut attendant quæ sit virtus hujus norme atque conversationis; et si perspexerint legibus Dei

eam esse concordem, desinant eam odiis insectari, A desistant ore blasphemio lacerare, quia non erit impunitus qui donis Dei per invidiam perfidus exstat inimicus. Unde Dominus per prophetam: « Ve vobis, qui dicitis malum bonum, et bonum malum: ponentes tenebras lucem, et lucem tenebras: ponentes amarum in dulce, et dulce in amarum. » Monachi enim propositum est ut abrenuntiet sæculo et voluptatibus, continentiae ac quieti, obedientiae atque humilitati operam det, tribulationesque atque angustias presentis vitae patienter sufferat, et præmium caelestis gratiae super omnia expectat. Unde consideremus si hæc ex divinis comprobentur testimoniis. Nam Salvator in Evangelio ait: « Qui non renuntiaverit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit. » Et item: « Qui vult, » inquit, « venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam quotidie, et sequatur me. » Hinc et diviti de salute sua sollicitè quærenti ipsa Veritas respondit, dicens: Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo, et veni, sequere me. » Hinc et ad apostolos ait: « Estote perfecti sicut et Pater vester caelestis perfectus est. Nolite solliciti esse dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? hæc omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester quia his omnibus indigetis. Querite primum regnum Dei, C et iustitiam eius, et hæc omnia adjicientur vobis. Vigilate itaque omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere ista omnia quæ ventura sunt, et stare ante Filium hominis. Amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos, mundus autem gaudebit, vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Beati qui lugent nunc, quoniam ipsi consolabuntur. » Sequenti ergo opera danda Isaias ostendit dicens: « Erit opus iustitiæ, pax et cultus iustitiæ, silentium et securitas usque in sempiternum. » Item per Jeremiam dicitur: « Bonum est præstolari cum silentio salutare Domini: bonum est viro, cum portaverit jugum ab adolescentia sua. Sedebit solitarius et tacebit, quia levabit se super se; ponet in pulvere os suum, si forte sit spes, dabit percutienti maxillam, D saturabitur opprobriis, quia non repellet in sempiternum Dominus. Qui dilexit movere pedes suos, et non quievit, et Domino non placuit. » Hinc et Paulus ad Thessalonicenses ait: « Rogamus autem vos, fratres, ut abundetis magis et operam detis, ut quieti sitis, et ut vestrum negotium agatis, et operemini, sicut præcepimus vobis, et ut honeste ambuletis ad eos, qui foris sunt, nullius aliquid desideretis. » De humilitate autem, et mansuetudine atque obedientia ipse Salvator in Evangelio nos instruit dicens: « Discite a me, quia mitis sum et humilis corde. Omnis ergo qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat, exaltabitur. Beati pauperes

A spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum. Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram. » Et iterum: « Non veni, inquit, facere voluntatem meam, sed ejus, qui misit me, Patris. » Hinc et Apostolus ait: « Christus factus est pro nobis obediens Patri usque ad mortem, mortem autem crucis, » etc. Nam et in libro Regum Samuel ad Saul regem peccantem ait: « Nunquid vult Dominus holocaustum, aut victimas, et non potius ut obediatur voci Domini? Melior est enim obedientia quam victimæ, et auscultare magis quam offerre adipem arietum: quoniam quasi peccatum hariolandi est repugnare, et quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere. » De tribulationis autem tolerantia et patientia ipsa Veritas ait discipulis: « In mundo pressuram habebitis, sed confidite, quia ego vici mundum. In patientia vestra possidebitis animas vestras. » Et quia monachi opus est oratio et jejunium, commendat hoc atque approbat idem Mediator Dei hominumque, cum suggillanti apostolos de dæmoniaco ab eis non sanato resposulit, dicens: « Hoc genus a nullo potest exire, nisi per orationem et jejunium. » Ecce monachorum ordinem ac vitam, cum ipse Dominus suis sententiis ac prophetarum atque apostolorum suorum scriptis comprobet, quis est qui eam reprehendere audeat, nisi qui insanus ore et corde est, et ob hoc legibus Dei contrarius? Non est ergo leve crimen, atque minusculum peccatum, velle mendacem facere Veritatem, et Dominum iniquum fingere, cum hoc quod ipse laudat iste nititur improbare. Sed si iste adversarius noster adhuc perstiterit in nequitia semel concepta, et dixerit sine monachi voto homines posse salvari: non hoc negamus, sed perfectionis tramiti detrahere non audemus.

Hæc ergo, prout potuimus, ex multis pauca libavimus; sed si nostra scripta fastidio ducit, audiat quid beatus Hieronymus, in libro quem scripsit adversus Vigilantium, monachos simili blasphemia lacerantem, senserit. « Quod autem asseris, inquit, melius facere eos qui utantur rebus suis, et paulatim fructus possessionum pauperibus dividant, quam illos qui, possessionibus venundatis, semel omnia largiuntur: non a me eis, sed a Domino respondebitur: « Si vis esse perfectus, vade, vende omnia quæ habes, et da pauperibus, et veni, sequere me. » Ad eum loquitur qui vult esse perfectus: qui cum apostolis patrem, naviculam, et rete dimittit. Iste, quem tu laudas, secundus, vel tertius gradus est, quem et nos recipimus, dummodo sciamus prima secundis et tertiis præferenda. Nec astu tuo ac studio monachi deterrendi suat, arte linguæ viperæ et morsu sævissimo; de quibus argumentaris et dicis: Si omnes se recluserint, et fuerint in solitudine, quis celebrabit ecclesias, quis sæculares homines lucrificiet, quis peccatores ad virtutes poterit coarctare? hoc enim modo, si omnes tecum fatui sunt, sapiens esse quis poterit? Et virginitas non est approbanda: si omnes virgines fuerint, nuptæ non erunt, interibit humanum genus, infantes in cunis non vagient, obste-

trices absque mercedibus mendicabunt : et validissimo frigore solus atque contractus Dormitantius vigilabit in lecto. Clara est virtus, nec a pluribus appetitur, atque utinam omnes hoc essent quod pauci sunt, de quibus dicitur : « Multi vocati, pauci autem electi ; » vacui essent carceres. Monachus autem non doctoris hujus, sed plangentis officium, qui vel se, vel mundum lugeat, et Domini pavidus præstoleatur adventum ; qui sciens imbecillitatem suam, et vas fragile quod portat, timet offendere, ne impingat et corruat ut frangatur. Unde et mulierum, maximeque adolescentularum, vitat aspectum, et in tantum castigator sui est, ut etiam quæ tuta sunt pertimescat. Cur, inquires, pergis ad eremum ? Videlicet ut te non audiam, non videam, ut tuo furore non movear, ut tua bella non patiar, ne me capiat oculus meretricis, ne forma pulcherrima ad illicitos ducat amplexus. Respondebis : Hoc non est pugnare, sed fugere ; sta in acie : adversario armatus obsiste, ut postquam viceris, coroneris. Factor imbecillitatem meam : nolo spe pugnam victoriæ, ne perdam aliam victoriam ; si fugero, gladium

A devitavi ; si autem stetero, aut vincendum mihi est, aut cadendum. Quid autem necesse certa dimittere, et incerta sectari ? aut scuto, aut pedibus meis vitanda est. Tu qui pugnas, et superari potes et vincere. Ego cum fugio, non vincor in eo quod fugio, sed ideo fugio ne vincar. Nulla securitas est serpente vicino dormire. Potest fieri ut me non mordeat, tamen potest fieri ut aliquando mordeat. »

Sunt præterea et alii sancti Patres orthodoxi, quorum super hac re par sensus et similis sententia est, affirmantium normam regularis disciplinæ Deo auctore per apostolicam doctrinam institutam atque fundatam esse. Sed quia libri mensuram excederet, si eorum plurima dicta in hoc opusculum velim coacervare, sufficiant hæc sobrio lectori quæ dicta sunt. B Ceterum, qui plura ac majora quaesierit, et nostra scripta fastidio duxerit, legat catholicorum doctorum multiplicia volumina, et, ut credo, a nostro præsentis hoc opusculo eorum sensum non discrepare videbit.

Explicit.

BEATI RABANI MAURI

FULDENSIS ABBATIS ET MOGUNTINI ARCHIEPISCOPI

COMMENTARIORUM IN GENESIM

LIBRI QUATUOR. (ANNO 819.)

FREULPHUS EPISCOPUS MAURO ABBATI.

FREULPHUS episcoporum infimus, venerabili abbati MAURO et consacerdoti, in Christo Dei Filio, salutem.

Novit, mi dilectissime, tuæ charitatis benevolentia in occiduo littore Oceani, quamvis nullis suffragantibus meritis, pastorem me suscepisse curam : ubi populum famem verbi salutaris reperi, sed minime suam sentientem inedia. Non enim spirituales esuriendo desiderabat dapes, quarum suavitatis gustum necdum expertus erat ; quem primum lacte alendum, non solido censui cibo. Igitur, annuente Domino, escam jam ambiunt contingere, et quamvis adhuc parvuli, panem sibi dari deposcunt : sed ut eis frangatur, et in viscera eorum salubriter trajiciatur absque discrimine strangulationis, vestro indigemus solatio, maxime autem in Pentateucho. Qui scilicet legislatoris libri humiliter deposcimus ut ita vestro succincte dilucidentur studio, ut priorum perscrutando conferatis tractatorum labores ; et velut ex pratibus vernantibus amœnisque flores mellifluos carpando, apum more in alvearem congestos, nobis favum cum melle odorifero porrigere non negligatis. Ergo itaque modo opus hoc

C compendiosum fieri flagitamus, ut primum sensus litteræ ac deinde spiritualis intelligentiæ accurate succisa prolixitate pandatur : et singulorum nomina auctorum in fronte notentur pagellæ, ex quibus præsentem decerpseritis sententias. Insuper precamur obnixè ut quidquid Spiritus sanctus, qui loquebatur olim in viris Deo deditis, et adhuc loquitur et loquetur, vestro benevolo et devoto inspiraverit animo, sub nullo reticeatis silentio : sed litteram prænominis vestri primam seorsum adnotetis, ut eminentius etiam de proprio gaudere valeamus pariter dono. His quoque prælibatis, ut fuerimus odoribus respersi dapibusque refecti, vertetur occasus noster in orientem : et regio contigua axi occiduo fiet Judæa, nostrique Britonum vicini erunt Israelitæ. D Ergo si aliquas excusationis præterendere tentaveris occasiones, ne tantæ molis opus ingentisque laboris subeas, et respondere nisus fueris cur non proprio sudore eos legendo perlustro libros ex quibus hæc fieri mando, et quæque liberint decerpando colligam, ad hæc vestræ charitatis vigilantia intendat, quoniam nulla nobis librorum copia ut hæc facere possimus, suppeditat, etiamsi parvitas obtusi sensus